

FERNAND CROMMELYNCK, anoniem journalist bij "Le Carillon"

door Ivan VAN HYFTE

De Frans-Belgische toneelschrijver Fernand CROMMELYNCK (1886-1970) is samen met Michel de GELDERODE (1898-1962) de belangrijkste Franstalige Belgische vertegenwoordiger van het literair expressionisme tijdens het interbellum.

Geboren in Parijs (19 november 1886) verlaat het gezin CROMMELYNCK de lichtstad voor Brussel. Vader Gustaves passie voor de paardenrennen in Brussel en Oostende zorgt voor een weinig florissante situatie in het gezinsbudget. Positief is dan weer dat hij (zelf toneelspeler) de liefde voor het theater doorgeeft aan zijn zoon Fernand die later voor zowel het Parijse als het Brusselse theater tal van stukken zal schrijven.

Juli 1908. Fernand reist samen met zijn kersverse echtgenote Anna LETELLIER (ze huwen op 29 april 1908) naar La Reine des Plages waar zijn vader ondertussen als bookmaker werkt. Het was de Belle Epoque van het hippisme. Rijke baronnen, eigenaars van renstallen kwamen graag met hun volbloedpaarden naar het Oostends Wellingtonhippodroom. Vader kan best Leopold II opgemerkt hebben toen die er voor enkele uurtjes ontspanning zocht.

's Morgens is onze jonge auteur (reeds op 13-jarige leeftijd schrijft hij zijn eerste gedichten) samen met zijn vader en de Belgische olympiër Victor BOIN aanwezig op de paardentrainingen langs de vloedlijn.

's Middags is er de afspraak op het Wapenplein waar hij in de Falstaff zijn vrienden ontmoet: James ENSOR, Léon SPILLIAERT, Paul GERARDY en Stefan ZWEIG;

's Avonds in een taveerne in de Langestraat vergaderen alle medewerkers aan "Le Carillon", een Oostends dagblad van liberale signatuur dat alle attracties van de badplaats extra in de verf zet. Apotheker Albert BOUCHERY is de directeur, Emile MATHY hoofdredacteur maar dé inspirerende kracht voor een toeristische journalistiek is Georges MARQUET. Begonnen als loopjongen in een Naams café, waagt hij zich in een reeks zakelijke avonturen. Hij opent etablissementen onder zijn eigen naam, koopt hotelketens en industriële brevetten op maar zijn "moment de gloire" is directeur worden van het gerenommeerde Oostends kursaal dat hij uitbouwt tot een ongezien cultureel-toeristisch centrum.

Gustave, die MARQUET kent, stelt aan hem zijn zoon voor tijdens het aperitiefuurtje. Ofschoon weinig gecultiveerd maar met een verrassende intelligentie heeft de grote patron onmiddellijk het belang door die de jonge schrijver voor hem kan betekenen. Hij vraagt hem om "...les plaisirs du turf, du jeu, de la douceur de vivre en plein air et les soirées théâtrales ou musicales de qualité..." te willen becommentariëren. Fernand gaat graag op het aanbod in wat hem meteen de gelegenheid biedt zijn eigen ideeën neer te schrijven.

Tussen begin juli en eind september 1908 verschijnen een 40-tal artikels die – merkwaardig genoeg! – niet gesigneerd zijn met zijn naam of initialen maar met die van Georges Marquet. Het bewijs hiervan ligt in de rijke collectie Ostendiana-kranten van onze stadsbibliotheek.

Door de culturele achtergrond van CROMMELYNCK krijgt vooral het meerjarenproject "Ostende Centre d'Art" dat MARQUET op aanraden van Edmond PICARD in het leven riep, ruim aandacht. De vele exposities, concerten en conferenties met "vedettes" als Camille SAINT-SAENS, Richard STRAUS, Emile VERHAEREN, Gustave LE BON en AMUNDSEN zijn hiervan het sprekend bewijs. Naast dit educatief doel zal de dichtbijzijnde roulette ook wel de aanwezigen bekoren een

gok(je) te doen. Niet toevallig dat dit ter ore kwam bij puriteinse politici, zoals WOESTE, die zich krachtdadig verzetten tegen de kansspelen. MARQUET verscheen zelfs voor het Brugse parket wat een spectaculaire daling betekende voor zijn Kursaal. Even werd gevreesd dat de habitués het in de hotels en villa's zouden laten afweten. Onder de vensters van de koninklijke villa werd, bij wijze van protest, de Brabançonne gezongen. Daar woont toch de beschermheer van de stad...

Uiteindelijk sloot men de ogen. Alhoewel geen echte speler, toch kende CROMMELYNCK het probleem: in een reeks van 5 artikels benaderde hij het probleem vanuit een moreel en sociaal standpunt.

Wat de schrijver ook in Oostende had gevonden, was het poëtisch klimaat van de Noordzee waaruit enkele jaren later zijn bekende "Les Amants puérils" ontstond.

Op 27 september schrijft G.M. zijn laatste kroniek met wat discrete melancholie. De taal van MOLIÈRE past, mijn inziens, als afsluiter van het toeristisch seizoen en van zijn eigen Oostendse periode: ...C'en est fait de la douce liberté...Déjà, dans les avenues, dans les jardins et parcs, les feuilles jaunes se balancent aux rameaux, prêtes à tomber. Un souffle de plus et elles s'envoleront dans le vent ou danseront aux carrefours avec un petit bruit sec et mort...".